

Психологічні підвалини міжособистісних взаємин та структури соціального інтелекту особистості

Е.З.Івашкевич. Психологічні підвалини міжособистісних взаємин та структури соціального інтелекту особистості. Стаття присвячена дослідженню питань соціального інтелекту в структурі загального інтелекту особистості. На основі аналізу наукової літератури показано, що соціальний інтелект вміщує в себе біологічний та психометричний інтелект; він формується в результаті розвитку загального інтелекту під впливом зовнішніх соціокультурних умов. Автор говорить про те, що соціальний інтелект містить декларативні та оперативні (процедурні) знання, які індивід використовує в реальному житті для інтерпретації подій, складання планів та прогнозування як дій повсякденного життя, так і професійних ситуацій. Авторська концепція соціального інтелекту передбачає, що він вміщує когнітивну, мнемічну та емпатійну підструктури.

Ключові слова: загальний інтелект, соціальний інтелект, біологічний інтелект, психометричний інтелект, когнітивна, мнемічна та емпатійна підструктури соціального інтелекту.

Э.З.Ивашкевич. Психологические особенности межличностного взаимодействия и структуры социального интеллекта личности. Статья посвящена исследованию вопросов социального интеллекта в структуре общего интеллекта личности. На основании анализа научной литературы показано, что социальный интеллект включает в себя биологический и психометрический интеллект; он формируется в результате развития общего интеллекта под влиянием внешних социокультурных условий. Автор говорит о том, что социальный интеллект включает декларативные и оперативные (процедурные) знания, которые индивид применяет в реальной жизни для интерпретации событий, составления планов и прогнозирования как действий повседневной жизни, так и профессиональных ситуаций. Авторская концепция социального интеллекта предполагает, что социальный интеллект включает когнитивную, мнемическую и эмпатийную подструктуры.

Ключевые слова: общий интеллект, социальный интеллект, биологический интеллект, психометрический интеллект, когнитивная, мнемическая, эмпатийная подструктуры социального интеллекта.

Постановка проблеми. Проблема соціального інтелекту є недостатньо вивченою в психологічній літературі. Це пояснюєть-

ся, насамперед, тим, що в сучасних психологічних дослідженнях досить мало уваги приділяється вивченню саме проблеми сутності і функцій соціального інтелекту. Крім того, що соціальний інтелект є однією з важливих складових процесу життєдіяльності людини, він у значній мірі визначає пізнання і розуміння особистістю як своїх дій, вчинків, діяльності в цілому, так і інших людей. Деякі психологи відносять соціальний інтелект до структурних компонентів комунікативних здібностей людини, оскільки вважають, що саме він відповідає за розуміння або нерозуміння суб'єктом вербальних і невербальних реакцій особистості. Ні в кого не викликає сумніву, що саме соціальний інтелект допомагає людині прогнозувати міжособистісні відносини, інтуїтивно передбачати те або інше завершення певних ситуацій, що свідчить про сформовану когнітивну емпатію людей з високим рівнем розвитку соціального інтелекту. Такі індивіди, як правило, вирізняються психологічною витривалістю, стресостійкістю, що допомагає їм з гідністю виходити з різних проблем, приймати самостійні рішення навіть в екстремальних ситуаціях і, при цьому, не боятися зробити помилку або зазнати невдачі.

На жаль, не всі питання з даної проблеми є до кінця розв'язаними в психології. Однією з найбільш актуальних проблем на сучасному етапі розвитку психологічної науки є вирішення питання як про співвідношення загального і соціального інтелекту, так і в цілому про правомірність виділення останнього в структурі IQ особистості, а також щодо особливостей прояву соціального інтелекту індивіда у міжособистісній взаємодії.

Так, *метою* нашої роботи є проаналізувати сутність соціального інтелекту особистості, описати стадії його розвитку у міжособистісній взаємодії, а також запропонувати власну концепцію, яка розкриватиме структуру цього складного психологічного феномена.

Зважаючи на актуальність даної проблеми *завданнями* нашої статті є:

1. Окреслити особливості прояву соціального інтелекту індивіда у міжособистісній взаємодії.

2. Розглянути соціальний інтелект через структуру загального інтелекту особистості.

3. Описати стадії розвитку соціального інтелекту у міжособистісній взаємодії.

4. Охарактеризувати авторську концепцію соціального інтелекту, яка передбачає, що соціальний інтелект вміщує когнітивну, мнемічну та емпатійну підструктури.

Аналіз останніх досліджень. Термін «соціальний інтелект» був введений в психологію Е.Торндайком в 1920 році для позначення далекоглядності в міжособистісних взаєминах. У 1937 році Г.Оллпорт пов'язував соціальний інтелект зі здатністю особистості висловлювати швидко, майже автоматичні судження про людей, прогнозувати найбільш вірогідні реакції людини тощо. Соціальний інтелект, на думку Г.Оллпорта, – особливий «соціальний дар», що забезпечує порозуміння у відносинах з людьми, однак, продуктом якого є соціальне пристосування, а не глибина розуміння [3, с. 514].

Г.Оллпорт виділив кілька особистісних якостей індивіда, необхідних для того, щоб розбиратися в людях у міжособистісній взаємодії:

1. Досвід. Щоб добре розуміти інших людей, перш за все, індивід має бути зрілим. «Юність бачить людей іноді у вузькій перспективі свого обмеженого досвіду, і коли юних змушують судити про тих, чие життя значно відрізняється від їх власної долі, вони часто звертаються до незрілих кліше як то: «старий відстав від життя», це – «нормальний хлопець» або ж – «дивак» [3].

2. Подібність. Експериментальні дослідження показали, що ті, хто точніше оцінюють якусь певну рису іншої людини, самі великою мірою мають цю рису, однак кореляція тут не є абсолютною.

3. Інтелект. Розуміння людей – це, значною мірою, завдання з'ясування зв'язків між минулими і теперішніми вчинками, між експресивною поведінкою і внутрішніми властивостями, між причиною і наслідком, а соціальний інтелект є здатністю встановлювати такого роду співвідношення.

4. Глибоке розуміння себе. Сліпота і помилковість у розумінні нашої власної природи буде автоматично перенесена на наші судження про інших (за допомогою механізму проєкції).

5. Складність. Як правило, люди не можуть глибоко зрозуміти тих, хто є більш складною особистістю, ніж вони самі.

6. Відсторонення. Кращі оцінювачі бувають дещо загадковими, для них характерною є інтроверсія, відсторонення від емоційних стосунків для здобуття неупередженості власного погляду.

7. Естетичні властивості. Естетичне чуття завжди намагається проникнути у внутрішньо притаманну об'єкту гармонію [3, с. 513-516].

Г.Ю.Айзенк [1, с. 112] розуміє соціальний інтелект як результат розвитку загального інтелекту під впливом зовнішніх

соціокультурних умов. Г.Ю.Айзенк вважає, що соціальний інтелект ширше ніж академічний інтелект (IQ) і вміщує останній в свою структуру; IQ, в свою чергу, – ширше ніж біологічний інтелект і включає його в себе. Це можна представити у вигляді схеми (див. рис. 1).

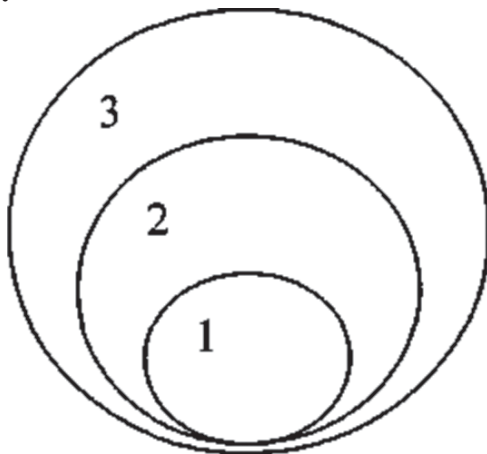

Рис. 1. Співвідношення біологічного, академічного та соціального інтелекту

Умовні позначки:

1 – біологічний інтелект;

2 – академічний інтелект;

3 – соціальний інтелект.

Виклад основного матеріалу. Ще в часи Ф.Гальтона було припущено, що високим інтелектом відрізняються ті люди, які мають якусь природну, фізіологічну перевагу над іншими, наприклад, надшвидшу здатність проводити подразник від рецепторів до мозку, або швидкість обробки інформації, або низький чи високий поріг чутливості щодо рівня роздратування [1, с. 115].

У сучасних психофізіологічних дослідженнях виявлено наявність кореляційних зв'язків між психометричним інтелектом, який визначається стандартними тестами інтелекту, і такими фізіологічними показниками, як, зокрема, рівень сенсорного розрізнення. Г.Айзенк вважає, що саме вимір рівня біологічного інтелекту відповідає сучасній науковій парадигмі, адже, на його думку, всі інші види інтелекту, зокрема, соціальний та психометричний, є лише наслідком, зовнішнім проявом біологічного інтелекту, який і є його основною детермінантою [1].

У 60-ті роки Дж. Гілфорд [4] розглядав соціальний інтелект як систему інтелектуальних здібностей, незалежних від фактора загального інтелекту і пов'язаних, насамперед, з пізнанням поведінкової інформації у міжособистісній взаємодії. Соціальний інтелект – здатність, що визначає успішність оцінки прогнозу-

вання і розуміння поведінки інших людей. Ці здібності можуть бути описані в просторі трьох змінних: зміст, операції, результати.

Дж. Гілфорд виділив ще одну операцію – пізнання у міжособистісній взаємодії – і зосередив свої дослідження на пізнанні поведінки індивіда. Ця здатність включає шість факторів:

1. Пізнання елементів поведінки – здатність виділяти з контексту вербальну і невербальну експресію поведінки.

2. Пізнання класів поведінки – здатність розпізнавати загальні властивості в деякому потоці експресивної або ситуативної інформації про поведінку.

3. Пізнання різних сторін поведінки – здатність розуміти зв'язки, що існують між одиницями інформації про поведінку даної людини.

4. Пізнання системи поведінки – здатність розуміти логіку розвитку цілісних ситуацій взаємодії людей, сенс їхньої поведінки в цих ситуаціях.

5. Пізнання перетворень поведінки – здатність розуміти зміну значення поведінки (вербальної або невербальної) у різних ситуативних контекстах.

6. Пізнання результатів поведінки – здатність передбачати наслідки поведінки, виходячи з вихідної (наявної у людини) інформації.

Розуміння поведінки інших людей і самого себе може приймати і невербальний характер. У цій галузі теорією передбачається не менше тридцяти здібностей, деякі з яких стосуються розуміння поведінки індивіда, інші – особливостей розвитку продуктивного мислення в галузі поведінки людини, інші – до її оцінки. Теоретично також передбачається, що інформація про поведінку існує у вигляді шести типів кінцевого розумового продукту, і ці типи відносяться і до певних сторін інтелекту, в них входять елементи, відносини, системи і т.д. (за Дж.Гілфордом) [4, с. 82].

Поширення інформаційного підходу, нові критерії аналізу переробки інформації щодо різних об'єктів, а також складність у визначенні самого поняття «соціального інтелекту», труднощі у процесі підбору адекватних методів дослідження тощо призвели до того, що з середини 70-х років вся сукупність пізнавальних процесів, які забезпечують орієнтування в сфері людських взаємовідносин, що опосередковують поведінку індивідів в міжособистісних ситуаціях, стали позначати терміном «соціальне пізнання» [4].

Однією з найбільш цікавих моделей соціального пізнання у міжособистісній взаємодії є модель Р.Селмана, який розробив теорію прийняття соціальної ролі. Під прийняттям соціальної ролі автор розуміє розвиток здатності особистості ставитися і до себе, і до інших людей як до суб'єктів, реагувати на дії оточуючих також як на свої власні, розглядати свою поведінку з точки зору інших людей. Р.Селман виділяє п'ять основних стадій розвитку соціального інтелекту. Соціальний інтелект в розумінні вченого – це той «інструмент» психіки, який забезпечує людині орієнтацію в соціальній дійсності. Так, Р.Селман розрізняє стадії розвитку соціального інтелекту у міжособистісній взаємодії:

1) *нульова чи досоціальна стадія*, на якій дитина не розрізняє внутрішні, психічні й зовнішні, а також фізичні принципи своєї поведінки.

Ця стадія завершується тоді, коли думки й почуття інших людей, а також і свої власні тощо, виокремлюються в, так звану, «самостійну реальність»;

2) *перша стадія* розвитку соціального інтелекту – стадія диференціювання зовнішнього і внутрішнього світу – змінюється стадією узгодження різних точок зору, намірів, дій;

3) *друга стадія* – стадія соціального розвитку. Дитина намагається зайняти позицію іншої людини і пропонує партнеру по взаємодії відобразити свою власну позицію;

4) *третьа стадія* розвитку соціального інтелекту досягається, зазвичай, в 10-12 років. Починається розуміння взаємозалежності, взаємозумовленості різних, інколи протилежних цілей поведінки окремих людей; виникають уявлення про етапи взаємодії різних людей, які структуруються, вибудовуються в цілісну систему;

5) *четверта стадія* соціального розвитку передбачає усвідомлення різних рівнів «людської близькості».

На думку Р.Селмана, для досягнення цього найвищого рівня розвитку соціального інтелекту бажано, щоб дитина досягла найвищої стадії свого інтелектуального розвитку [цит. за 2, с. 96]. Отже, завдяки моделі Р.Селмана можна простежити за розвитком соціального інтелекту в онтогенезі.

Н.Кентор і Дж.Кільстром в своїй роботі «Personality and social intelligence» розглянули різні складові того, що вони назвали «соціальним інтелектом» [5, с. 32]. Вчені вважають, що соціальний інтелект сприяє кращому розумінню змісту і форми соціального знання, соціальних життєвих завдань і цілей, а все це разом призводить до розв'язання життєвих проблем. Н.Кентор і Дж.Кільстром звертають увагу на те, що дослідники інтелекту

виділяють, передусім, три аспекти, які слід враховувати у вивченні соціального інтелекту:

1. Соціальні знання та досвід, спрямовані на розв'язання завдань соціального життя. Н.Кентор і Дж.Кільстром зазначають, що індивіди мають уявлення про людей, про соціальні ситуації і самих себе, які стосуються суто декларативного знання. Ці уявлення допомагають людям формулювати власні судження про соціальні події.

Також у людей є знання, що стосуються подій власного життя, або так звані автобіографічні знання. Декларативне знання і досвід доповнюються оперативним знанням, яке дозволяє прогнозувати ймовірні події соціального життя, знаходити їхні причини для того, щоб спланувати майбутні дії. Крім того, існує багато видів метазнання (або – *трансцендентного знання* – прим. автора Е.З.), в основі якого – вміння індивіда виробити стратегію поведінки для досягнення мети, для розв'язання соціальних завдань.

2. Соціальний простір і життєві завдання. Вчені пишуть про те, що існує точка зору, що розвиток інтелекту відбувається у процесі розв'язання задач, які превалюють у життєвих ситуаціях людини. Ця точка зору критикується Н.Кентор і Дж.Кільстромом. Якщо розглянути це питання дещо в іншому ракурсі, як пишуть автори, то особистості, щоб стати компетентним членом соціальної, вікової, культурної групи, необхідно чітко враховувати, яке знання і досвід – декларативне або процесуальне – є доцільним у кожній конкретній ситуації.

3. Прагматичні та соціальні цілі. Н.Кентор і Дж.Кільстром вважають, що такі цілі створюють універсальну парадигму інтелектуальної поведінки індивіда.

4. Інтелект в структурі соціального оточення. Автори вважають, що інтелектуальною особистістю можна назвати таку особистість, яка знає, як використати знання і досвід, щоб пристосуватися до вимог конкретної ситуації. Така людина бачить, коли настає слушний момент для використання нового знання з метою досягнення бажаних цілей. Людина в змозі обрати саме те оточення, в якому вона почувала би себе комфортно.

Н.Кентор і Дж.Кільстром вважають, що люди використовують соціальний інтелект з метою розв'язання проблем соціального життя. При цьому пізнання життєвих ситуацій формує істотну частину репертуару соціального інтелекту. Вчені наголошують, що соціальний інтелект містить не тільки знання про соціальний світ, про людей, про себе, а й передбачає виникнення вміння трансформувати цю інформацію, «запускати» її в роботу, конструювати події і планувати дії свого подальшого життя [5].

Як бачимо, Кентор і Кільстром розуміють соціальний інтелект як когнітивну здатність, що дозволяє сприймати події соціального життя з мінімумом несподіванок та з особистою користю для себе.

Отже, за своєю внутрішньою природою соціальний інтелект є динамічним утворенням. Динаміка ставлень до інших стає презентабельною, якщо уявити їх у структурі процесу соціального обміну ідеями. З одного боку, такий обмін не є лише процесом проєкції власних настановлень або прийняття настановлень інших суб'єктів соціальної взаємодії. В своїй найвищій формі розвитку процес творчої взаємодії з іншими призводить до актуалізації та інтенсивного розвитку соціального інтелекту. З іншого боку, соціальний обмін стає недосконалим тоді, коли індивід лише пасивно, імпліцитно включає інформацію про іншу особу у свій звичний арсенал думок, ідей, суджень тощо. Але, разом з тим, соціальний обмін піддається викривленню і в протилежному випадку, коли індивід цілком сприймає («приймає») іншого, для чого намагається відмовитися від власних нормативно-ціннісних настановлень, моральних норм, які вже давно затвердилися в соціокультурному середовищі. Лише частковий вихід за межі власного соціального інтелекту дозволяє індивіду знайти певні загальні моменти, що забезпечуватимуть рівноцінний обмін інформацією між суб'єктами соціальної взаємодії. Такий вихід завжди являє собою єдність різноспрямованих процедур: з одного боку, фіксація в інших людях неочікуваного, унікального, порівняно зі звичними для себе постулатами; з іншого боку, – від ідентифікації невідомого, незвичного до відомого, стереотипного тощо. При цьому природа цього обміну наголошує на двох сторонах у відношенні до взаємного збагачення суб'єктів соціальної взаємодії.

Ми вважаємо, що соціальний інтелект вміщує *три підструктури*: когнітивну, мнемічну та емпатійну тощо. Отже, *когнітивна підструктура соціального інтелекту* включає в себе сукупність досить стійких знань, оцінок, правил інтерпретації подій, поведінки людей, їх взаємовідносин і т.д. на основі сформованої системи інтерпретацій на мікроструктурному і макроструктурному рівнях. Мікроструктура когнітивної складової соціального інтелекту детермінується функціями останнього, а саме пізнавально-оцінною, від якої залежить грамотна переробка та оцінювання інформації, яку сприймає суб'єкт; прогностичної, на основі якої здійснюється планування та прогнозування розвитку міжособистісних взаємодій; комунікативної, що забезпечує ефективність власне процесу спілкування (дана функція

пов'язана з адекватним сприйняттям і розумінням партнера по спілкуванню); рефлексивної, яка знаходить своє відображення безпосередньо в самопізнанні. У свою чергу, макроструктура когнітивної складової соціального інтелекту виявляється у ставленні індивіда до себе як до цінності, ціннісно-смысловій позиції до міжособистісних відносин, а також в актуалізації мотиваційно-ціннісних орієнтацій особистості, аксіологічного ставлення до професійної та інших видів діяльності.

Джерелом соціального інтелекту на мікроструктурному рівні є безперервна актуалізація перерахованих нами функцій. При цьому результатом їх інтеграції можна вважати сукупність суб'єктивних шкал, що дають можливість суб'єктові орієнтуватися в особливостях міжособистісної взаємодії, розпізнавати й адекватно оцінювати поведінку інших індивідів. Одним з основних результатів соціального інтелекту високого рівня буде наявність в особистості суб'єктивних статистик різних модальностей. Це – простір суб'єктивних психосемантичних шкал, символіка невербальної поведінки, нормативи мовної продукції і т.д.

Завданням соціального інтелекту на макроструктурному рівні є забезпечення можливостей оцінювати себе й інших людей як особистостей. При цьому ціннісні орієнтації окремого індивіда можуть не збігатися із загальноприйнятими соціальними нормами та навіть вступати з ними в конфлікт, але завжди є такий соціум і його конкретні представники, у яких індивідуальне бачення світу, особистісні цінності і смисли людини будуть знаходити підтримку.

Мнемічна складова соціального інтелекту людини характеризує наявність в індивіда здатності до інтерпретації явищ, подій життя, поведінки інших людей і свого власного як суб'єкта цих подій. Мнемічна підструктура базується на особистісному досвіді суб'єкта, де суб'єктивні статистики утворюють особистісний інтерпретаційний комплекс. Полімодальність в даному випадку означає наявність у людини різних інтерпретаційних комплексів відповідно до різних сфер буття індивіда. Формально вони можуть суперечити один одному, проте психологічно в нормі є внутрішньо узгодженими, забезпечуючи єдність мнемічної складової соціального інтелекту.

Наявний на рівні мнемічного компонента комплекс інтерпретацій має власну ієрархію: Я – інші люди – навколишній світ. Кожен з цих рівнів інтерпретацій представлений на рівні мнемічного компонента у вигляді його специфічних залежних підструктур. Ядром особистісного інтерпретаційного комплексу є накопичена індивідом сукупність оцінок самого себе. При

цьому оцінне ставлення до себе завжди залишається суб'єктивно незавершеним, відкритим. Ураховуючи особливості взаємодії особистості з навколишнім соціумом, у людини виявляється інтегральна характеристика індивідуального досвіду – самоповага особистості, сполучена з поняттям суб'єктивної вартості. Особистісний інтерпретаційний комплекс індивіда характеризується можливістю інтерпретацій інших, їх поведінки і вчинків. Ці інтерпретації дозволяють їх учасникам безперервно розширювати і коректувати інтерпретаційний запас особистісного досвіду, забезпечують перевірку на сполучуваність і подібність різних інтерпретаційних комплексів.

Емпатійна складова соціального інтелекту більшою мірою залежить від того, яку форму поведінки індивід обирає в якості пріоритетної, що очікує від оточуючих його суб'єктів, який ціннісний інтерпретаційний комплекс у ставленні до навколишнього світу сформувався у людини, які можливості є у даного індивіда в плані використання механізмів антиципації у розв'язанні різних проблем соціального життя тощо.

Досі в психології залишається не зрозумілим зв'язок між здатністю досліджуваного давати кількісну оцінку певній якості особистості та безпосередній здатності індивіда розуміти інших людей, сприймаючи, оцінюючи та аналізуючи ситуації повсякденного життя. В загальному вигляді мікроструктура соціального інтелекту здійснює функції *входу* (сприйняття та переробка інформації, поведінкових дій чи ситуації) й *виходу* (оцінка інформації та прийняття рішення), а також функції збереження, кодування та відбору потрібної інформації. Виникає справедливе запитання: у формі якої психологічної реальності представлені дані функції?

Так, ми передбачаємо, що одним із основних результатів інтеграції функцій соціального інтелекту є наявність в індивіда *суб'єктивних статистик* різних модальностей: це – і простір суб'єктивних психосемантичних шкал, і символіка невербальної поведінки, і нормативи мовленнєвої продукції. Перелік подібних модальностей можна доповнити, маючи на увазі, що статистики фактично відображують всілякі сторони життєдіяльності людей, тому вони різняться з урахуванням глибини, тривалості життя, репрезентативності та ін. При цьому статистики, як одиниці соціального інтелекту, за своєю будовою, функціями та генезою досить глибоко відрізняються від соціальних стереотипів. Якщо стереотип є стійкою структурою, фіксованою на рівні мнемічного компонента соціального інтелекту, що є інваріантою стосовно різних життєвих ситуацій, то статистики є змінною,

рухомою структурою. Статистики по відношенню до стереотипів є вихідною феноменальною базою їхньої подальшої організації.

Висновки. Отже, будемо виходити з того, що повсякденне буття, життєдіяльність тощо утворюють собою сукупність ситуацій, подій, вчинків та ін. Тоді окрема статистика є певною репрезентативною вибіркою, що є валідною деякому суб'єктивному аспекту розуміння, тим самим створюючи вихідну, базову одиницю соціального інтелекту. Прикладом деякої статистики може бути окрема суб'єктивна шкала («справедливий – несправедливий», «емпатійний – неемпатійний», «вірний – невірний» та ін.), коли характер розподілення суджень індивіда за шкалою є результатом соціального інтелекту людини. При цьому розподіл статистики за шкалою може бути або одномодальним, або бімодальним. В останньому випадку протилежні дескриптори приймають цілком самостійне значення, фіксуючись на рівні соціального інтелекту, виявляючись, наприклад, в подвійному, амбівалентному ставленні індивіда до самого себе, до інших, до світу тощо. Одномодальність або бімодальність статистики не є наперед заданими. Переходи одного розподілу в інший є закономірними процесами, природними для кожного індивіда. Про це свідчать стадії вікового розвитку людини, поведінка суб'єкта в перехідний період його життя, нестійкий характер суспільної думки, цінностей та ін.

Детільніше структура соціального інтелекту буде проаналізована в наступних наших публікаціях.

Список використаних джерел

1. Айзенк Г.Ю. Интеллект: Новый взгляд / Г.Ю. Айзенк // Вопросы психологии. – 1995. – № 1. – С. 111-131.
2. Либин А.В. Дифференциальная психология: На пересечении европейских, российских и американских традиций [Текст] / А.В. Либин. – М. : Смысл, 1999. – 532 с.
3. Allport G.W. Personality: A Psychological Interpretation / G.W. Allport. – N.Y., 1937. – P. 513-516.
4. Guilford J.P. The nature of human intelligence / J.P. Guilford. – N.Y. : McGraw-Hill, 1967. – 156 p.
5. Kihlstrom J.F. Social Intelligence / J.F. Kihlstrom, N. Cantor: Електр. ресурс. – Режим доступу: http://istsocrates.berkeley.edu/~kihlstrom/social_intelligence.htm

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Ajzenk G.Ju. Intellect: Novyj vzgljad / G.Ju. Ajzenk // Voprosy psihologii. – 1995. – № 1. – S. 111-131.

2. Libin A.V. *Differencial'naja psihologija: Na peresehenii evropejskih, rossijskih i amerikanskih tradicij [Tekst] / A.V. Libin.* – M. : Smysl, 1999. – 532 s.
3. Allport G.W. *Personality: A Psychological Interpretation / G.W. Allport.* – N.Y., 1937. – R. 513-516.
4. Guilford J.P. *The nature of human intelligence / J.P. Guilford.* – N.Y. : McGraw-Hill, 1967. – 156 p.
5. Kihlstrom J.F. *Social Intelligence / J.F. Kihlstrom, N. Cantor / http://istsocrates.berkeley.edu/~kihlstrom/social_intelligence.htm*

E.Z. Ivashkevych. Psychological peculiarities of interpersonal interaction and a structure of a personality's social intellect. This article deals with the problem of social intellect in the structure of general intellect of a personality. Having analyzed scientific literature we showed that social intellect included biological and psychometrical intellect. Social intellect is formed in the result of the development of general intellect and under the influences of social and cultural conditions. The author of the research considers that social intellect includes declarative and operative knowledge which a personality uses in a real life with the aim to do the interpretation of events, to make plans and anticipate as real actions of our life so professional situations. The author's conception of social intellect shows us that this intellect includes cognitive, mnemonic and emphatic structures.

Thus, cognitive substructure of social intellect involves a set of fairly stable knowledge, assessment, rules of interpretation of events, human behavior, their relationships, etc. Social intellect is based on the existing system of interpretation on microstructural and macrostructural levels. The microstructure of cognitive component of social intellect is determined by the features of the latter, namely cognitive evaluation, which determines the competent processing and evaluating the information that the subject perceives, his/her prediction, based on planning and forecasting of interpersonal interactions, communication, providing proper performance of the process of communication. Mnemonic component of social intellect of the person describes the presence of the ability to interpret events, life events, behavior of others and their own as the subject of these events. Emphatic component of social intellect is largely dependent on what shape of the behavior the person chooses as a priority that he/she expects his/her business associated with the complex of interpretative value in relation to the world of the person.

Key words: general intellect, social intellect, biological intellect, psychometrical intellect, cognitive, mnemonic and emphatic structures of social intellect.

Отримано: 14.01.2014 р.